

Jan Bouwe van den Berg

*Division of Theoretical Mechanics, University of Nottingham
Nottingham NG7 2RD, United Kingdom
Jan.Bouwe@nottingham.ac.uk*

Column Wiskundigen in den vreemde

From Nottingham Forest

December 2000 promoveerde Jan Bouwe van den Berg aan de Universiteit Leiden. In januari 2001 werd hij voor de tijdsduur van twee jaar EPSRC-research fellow (Engineering and Physical Sciences Research Council) aan the University of Nottingham (UK). Een jaar lang houdt hij ons op de hoogte van zijn avonturen in Nottingham Forest.

Ik hoef hier in Nottingham geen onderwijs te geven. Dat geeft de mogelijkheid om tijdens het semester naar conferenties en op werkbezoek te gaan. Maar geen onderwijs is ook een gemis. Als bij het onderzoek niks lukt dan kun je altijd nog voldoening halen uit een goed verlopen college waarin een slimme vraag is gesteld. Aan het begin van het semester heeft mijn kamergenote, die wel college geeft, een pak voorbedrukte transparanten gekregen aan de hand waarvan zij de colleges moet geven. Dat vind ik toch niet zo'n aantrekkelijk idee; les geven komt later wel weer. De reden voor die voorbedrukte transparanten is trouwens dat er parallel-sessies zijn en men wil garanderen dat dezelfde stof behandeld wordt.

Het onderwijs is in Engeland veel gestroomlijnder dan ik gewend was. Als je netjes doorwerkt kun je hier in zes jaar afstuderen en promoveren terwijl dat in Nederland negen jaar kost. En daar lijkt de invoering van de Bachelor/Masterstructuur niks aan te veranderen.

In Engeland zit die Bachelor/Masterstructuur dan ook een beetje anders in elkaar. Na drie jaar halen studenten hun Bachelordiploma, waarna een minderheid ervoor kiest om er nog een Masterjaar aan vast te plakken. De meesten gaan gewoon een baan zoeken. Zo'n Masterdiploma is wel uiterst geschikt als oriëntatie-jaar voor studenten die, 21 jaar oud, nog niet precies weten wat ze willen. In dat jaar kunnen studenten zowel onderwijs volgen als ervaring met onderzoek opdoen. Om te promoveren heb je dat Masterdiploma helemaal niet nodig; dat kun je direct na je Bachelor al gaan doen.

In Nederland duurt een Masteropleiding in de wiskunde niet één maar twee jaar. Het is bovendien de bedoeling dat vrijwel alle Bachelor-afgestudeerden zo'n Masteropleiding gaan volgen, en pas met een Masterdiploma op zak kun je gaan promoveren. Het promotieonderzoek duurt dan ook weer een jaar langer dan in Engeland en zo komt het verschil op drie jaar.

Het β -convenant, de afspraak van de Nederlandse universiteiten met de minister over de vijfjarige studieduur, werd destijds als een overwinning gevierd. Maar waarom moet de studie per sé zo lang mogelijk duren? Natuurlijk, sommige studenten vinden het, mits financieel mogelijk, heerlijk om lekker lang te studeren. Ik ken er echter ook genoeg die het na drie jaar wel gezien hebben en hun studie alleen voor het papiertje afmaken. Ik zou zeggen, biedt studenten de keuze en laat ze zelf bepalen wat goed voor ze is. De

Bachelor/Masterstructuur biedt die mogelijkheid. Niemand heeft er wat aan als de enige verandering is dat de stippellijn in de studie van het eerste naar het derde jaar verplaatst wordt.

Zo'n extra lange studie biedt natuurlijk ook allerlei mogelijkheden. Het heeft uiteraard geen zin om hetzelfde curriculum over een extra jaar te gaan uitsmeren. Maar je kunt de ruimte wel uitstekend gebruiken voor stages en aandacht voor presentatie en communicatie. Ook hebben studenten meer tijd om onderzoek te doen. Dat vinden ze over het algemeen ontzettend leuk en heeft als bijkomend voordeel dat ze worden warm gemaakt voor een promotieonderzoek.

In het β -convenant is en passant ook met de minister afgesproken dat het rendement na het eerste studiejaar zal worden verhoogd tot 90%. Dat was in het Angelsaksische systeem immers ook haalbaar gebleken.

In Nottingham verlaat inderdaad meer dan 90% van de studenten na drie jaar met een Bachelordiploma de universiteit (of vier jaar voor een Master). De regels zijn hier echter ook totaal anders dan in Nederland. Elk jaar moet je genoeg punten halen, anders mag je niet door naar het volgende en verlies je dus gewoon een heel jaar (plus collegegeld). Voor een tentamen ben je geslaagd wanneer je 40% van de punten hebt gehaald, en zelfs 30% is een 'zachte' onvoldoende die gecompenseerd kan worden. Als je slechte cijfers haalt is dat je eigen probleem; uiteindelijk wordt een gewogen gemiddelde berekend en krijg je een diploma uit een bepaalde categorie: first class, upper second of lower second. Is het echt bar en boos dan krijg je zelfs een 'ordinary' degree in plaats van een 'honours' degree. Elke student, en werkgever, weet wat dat betekent. Terwijl studenten de studie en masse doorlopen geeft zo'n differentiatie in diploma's ze de mogelijkheid zich te onderscheiden. Ten slotte, wanneer je hertentamens doet dan moet je daar per stuk voor betalen; maar wat belangrijker is, bij een hertentamen kan je cijfer nooit hoger worden dan 40%.

Je hoort wel eens dat het hoge slagingspercentage deels wordt veroorzaakt doordat Engelse universiteiten hun studenten aan de poort kunnen selecteren. Inderdaad zijn er in Nottingham voor elke plaats tien aanmeldingen. Daarbij moet men wel bedenken dat studenten zich bij heel veel universiteiten aanmelden en vervolgens kiezen, bijvoorbeeld voor een betere of meer prestigieuze universiteit. Al met al wordt de helft van de kandidaten uitgenodigd om in Nottingham te komen studeren (waarvan dan dus maar één op de vijf dat ook doet). Die discussie over selectie is eigenlijk onzin. We hebben in Nederland ook een prima selectie aan de poort: je moet je VWO-diploma gehaald hebben. ←